

MÍČE

Většina dětí s autismem si ráda hraje s míčem, zpravidla však dává přednost samostatné hře před hrou se spoluhráči. Vymyslí-li přitažlivou hru, pak se možná dítě s autismem rádo připojí a bude motivováno ke komunikaci a interakci s vámi.

NÁPADY K VYZKOUŠENÍ

Kutálení míče

Sedněte si s dítětem na podlahu proti sobě a nataženýma nohama přidržujte míč. Počkejte, až vám dítě naznačí, že chce míč, a pak ho k němu kutálejte. Obměňujte hru tím, že míč házíte, necháte ho skákat apod. Tato hra učí dítě trpělivosti, respektovat střídavou hru, pozorovat a čekat, až bude spoluhráč připraven hodit nebo kutálet míč.

Schovaný míč

Můžete vymyslet hru, kdy jsou míče schované v krabicích nebo pod hrnci a dítě je hledá. Pokud se hry účastní více dětí, můžete soutěžit, kdo míče najde první. Jinou variantou je ukrýt malý míč do svetru či rukávu a hledat ho společně s dítětem.

Míč v tunelu

Využijte lepenkové tubusy, roličky od papírových utěrek nebo různé trubky k vytvoření ramp a tunelů, jimiž dítě může posílat míče.

Míčky na tácu

Dejte několik malých míčků na kuchyňský tác a hrajte si s dítětem tak, že si vzájemně posíláte míčky. Míčky můžete také posílat kolem dokola nebo se snažit zastavit je uprostřed tácu (což je velmi těžké!). Lze použít i malé míčky z měkké gumy či třpytivé bambulky.

Míčky se suchým zipem a rukavice

Má-li dítě problémy s chytáním míče, možná se vám osvědčí suché zipy. Míče koupíte v obchodě s hračkami, rukavice si vyrobíte přilepením suchého zipu. Možná se dítěti bude líbit zvuk, když odtrhává míč od rukavice.

Pingpongové míčky

S míčky na stolní tenis vymyslíte spoustu zábavných her. Můžete je kutálet po stole, popohánět je foukáním, k foukání lze použít brčko, můžete s nimi soutěžit. Když je dáte do mísy s vodou, můžete je lovit pomocí cedníku na čaj. Můžete je držet ve vaně pod vodou a pak je pustit, takže vyskočí nad hladinu. Pozor, aby míček nezasáhl oči dítěte.

Míčky a kbelíky

Hodně dětí s míčky rádo hází. Můžeme této záliby využít k házení míčků do kbelíků. Pokud máte míčky a kbelíky více barev, můžete házet míčky do kbelíků podle barev. Hru můžete ztížit tím, že s kbelíkem pohybujete a dítě musí sledovat váš pohyb. Naopak lze hru zlehčit tím, že kbelík nastavíte tak, aby v něm míček přistál, pokud má dítě velké problémy se do kbelíku trefit. Do hry můžete zařadit výuku pojmů *nahoru, dolů, kutálet a házet*.

Míčky s různým povrchem, svítící míče apod.

Pokud dítě nebaví hra s běžnými míčky, v obchodech nebo na internetu jsou k dostání speciální míče. Dítěti se mohou líbit například míče světélkující, pružné, vydávající zvuky, s různými povrchy.

Zapamatujte si

Jestliže používáte ke hře s dítětem míče, vybírejte tak, aby odpovídaly velikostí věku dítěte. Některé malé míče mohou připomínat sladkosti a dítě by je mohlo spolknout.

ROTUJÍCÍ HRAČKY

Děti s autismem často milují hračky, které rotují kolem své osy, jako dětská rotující káča, vřetenko na provázku nebo létající helikoptéra. Tyto hračky jsou obzvláště vhodné pro rozvoj komunikace dětí s autismem, jelikož dítě bude zpravidla potřebovat vaši pomoc při manipulaci s těmito hračkami.

NÁPADY K VYZKOUŠENÍ

Počítání otáček, určování doby

Při hře s rotačními hračkami máte ke komunikaci celou řadu příležitostí. Dítě může určovat, jak dlouho se hračka vydrží točit či jak dlouho se helikoptéra udrží ve vzduchu, nebo počítat otáčky (při této poslední variantě vám držím palce!). Můžete počítat čas u točící káči, létající helikoptéry, rotujícího balonku apod.

Rotující hračky na různém povrchu

Jestliže roztočíte káču na rozdílných površích, bude vydávat odlišné zvuky a vytvářet různé obrazce. Například můžete použít plochu keramickou desku, kuchyňský táč nebo aluminiovou fólii a poslouchat zvuky, které rotující káča vydává. Posypete-li táč jemně moukou, bude rotující káča tvořit rozmanité vzory. Lze použít i plesové konfety, jež budou vířit po místnosti.

Rotující hračky na pohyblivém plechu

Položte-li rotující káču na plech k pečení a pohybujete-li plechem tak, aby káča kroužila po obvodu, pak si užijete hodně legrace. Pokud se káča točí dostatečně rychle, můžete ji vyhodit do vzduchu a zase chytit zpět na plech. Využijte hru k učení nových pojmů *nahoru, vyhodit, chytit*.

Srážka hraček

Když dáte na táč či víko od krabice několik rotujících hraček, můžete inscenovat jejich srážku. Komunikaci povzbudíte tím, že se ptáte dítěte, jakou barvu hračky chce, hovoříte o tom, která káča vydržela nejdéle, která hračka narazila do které apod.

Ruleta s káčou

Připravíme si hrací desku podobnou ruletě. Stačí kartonový kruh, na jehož obvod napíšeme číslice. Dítě bude hádat, u kterého čísla káča zastaví.

Helikoptéry

Tyto hračky se obvykle skládají z více částí, z vrtule či lopatek a části, jež uvede helikoptéru do chodu, což bývá klika nebo ručička s provázkem. Příležitostí ke komunikaci se najde spousta: například dítě odpočítává start nebo určuje, kam má helikoptéra letět (nad stolem či pod stolem). Můžete objasnit nové pojmy jako *zmáčknout* (vypínač) nebo *tahat* (provázek), které jsou důležité ke vzletnutí helikoptéry.

Rotující hračky (káči)

Hračky typu káči jsou na trhu k dostání v mnoha provedeních. Některé se uvádějí do chodu stisknutím knoflíku, jiné zatažením za provázek, další je třeba předem natáhnout apod. Všechny typy jsou vhodnou pomůckou k učení nových slov jako *zmáčknout*, *stisknout*, *zatahnout*, *natočit* apod. Existují i sady těchto hraček různých velikostí, kde menší káča rotuje na té větší. Pak můžete obohatit slovní zásobu o slova *malý* nebo *velký* či *nahoře* a *dole*.

HRY NA ŠPIONY

Hra na špiona přináší příležitosti k rozvoji komunikačních dovedností a k rozvoji sociálních vztahů. Dítě se učí podívat se na stejnou věc jako vy (sdílená pozornost) nebo si procvičuje otázky a odpovědi. Hru lze využít také k procvičování jazyka, například různých zvuků, hlásek či pojmů (barvy apod.).

NÁPADY K VYZKOUŠENÍ

Písmena a zvuky

Hra obvykle probíhá formou otázek a odpovědí, dítě se rozhlíží po místnosti a hledá určitou věc. „Já, bystré očko, hledám věc začínající na písmeno K.“ Hru můžete hrát kdekoli v domě, autě či autobuse, přináší příležitost k vzájemným kontaktům s dítětem, které se učí otázkám a odpovědím. Hru lze zjednodušit tím, že na hledaný předmět nalepíte prázdný kousek papíru, na nějž společně s dítětem napíšete písmeno, kterým název hledaného slova začíná. Například nálepku s písmenem O nalepíte na okno. Hru můžete využít pro nácvik hlásek, písmen apod.

Barvy a tvary

Hru můžete využít pro učení barev tak, že dítě hledá v místnosti předměty určité barvy. „Já, bystré očko, hledám něco, co je červené.“ Pokud má dítě s rozpoznáváním barev potíže (hlavně u vícebarevných předmětů), můžete na hledaný předmět přilepit nálepku určité barvy. Pak řekněte: „Já, bystré očko, hledám předmět, na kterém je zelená nálepka.“ Hra se dá podobně využít i ke hledání tvarů. Pokud dítě zná tvary i barvy, můžete hru kombinovat hledáním předmětů obou vlastností (zelený čtverec). Hra rozvíjí pozornost dítěte.

 Baterky

Hra na „špiona“ se dá hrát ve tmě, kdy rychle posvítíte baterkou na předmět, který má dítě hledat. Obměnou může být hledání známých postaviček v knize a vyprávění příběhů.

 Magické nálepky

Když se dítě učí hru na „špiona“, můžete zpočátku využívat vizuální podporu. Na předměty, které bude dítě hledat, nalepíte odstranitelné nálepky. Takové nálepky pomáhají dítěti lépe najít hledaný předmět.

 Rozstříhaný obrázek

K této hře budete potřebovat dva páry obrázků s dětskými motivy. Zvolte obrázky, které nemají moc detailů a nejsou si moc podobné. Dva obrázky rozstříhejte na pět až sedm kousků a dva položte na zem. Díly obrázků pak rozmístěte po místnosti. Dítě bude hledat správné dílky jednotlivých obrázků a nakonec je poskládá. Můžete si společně povídat: „Patří tenhle kousek sem, nebo sem, co myslíš?“ Hra rozvíjí pozornost a vyjadřovací schopnosti.